СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LVI. Ч. 17. ДЖЕРЗІ СИТІ І НЮ ЙОРК, четвер, 22-го січня 1948. No. 17. JERSEY CITY and NEW YORK, Thursday, January 22, 1948. VOL. LVI.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧ. ДЕРЖ. АМЕРИКИ ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗАКОРДОНОМ Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. 4-0807 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 THREE CENTS IN THE U. S. of AMERICA FIVE CENTS ELSEWHERE

РЕСПУБЛИКАНЦІ ЗГОЛОШУЮТЬ СВІЙ ПОДАТКОВИЙ БИЛ

Вашингтон, 20 січня. — Провідники республиканської більшости в палаті репрезентантів звернули всі свої зусилля на те, щоб негайно взяти під наради податковий законопроект Гаролда Кнутсона, у якому передбачено знижку податків на біжучий рік в сумі $5,600,000,000. Коли б республиканцям удалося переперти свій бил, тоді перепало б домагання президента Трумана, щоб перекинути $3,200,000,000 податку з бідніших податковців на багаті корпорації. Надіються, що республиканський проект прийде під наради найближчого тижня.

ДОЛЕС ЗА ОБЄДНАНУ ЕВРОПУ ДЛЯ ПЛЯНУ МАРШАЛА.

Вашингтон. — Сенатська комісія закордонних справ переслухала як знавця Джана Долеса, політичного дорадника Республиканської партії. Він заявив, що Плян Маршала є єдиний, який може врятувати Европу перед затіями Росії, яка вживає всіх засобів, крім війни, щоб довести до занепаду Европи. Та щоб Европу врятувати, треба її цілковито економічного обєднання. Це можна осягнути при зручних стараннях Америки. До обєднаної Европи треба зарахувати теж і західну Німеччину. Коли це станеться, тоді відпадуть від Росії сателіти, а вкінці сама Росія приєднається до Пляну Маршала.

ДИСКУСІЯ ЗАКОРДОННОЇ ПОЛІТИКИ ПІД ЧАС ВИБОРЧОЇ КАМПАНІЇ.

Вашингтон. — Дійсний провідник республиканської більшости в сенаті, Кенет С. Гвері, заявився на засіданні Краєвого Республиканського Комітету за дискусію закордонної політики під час передвиборчої кампанії. Хоч він лише коротко згадав про Плян Маршала, то треба здогадуватися, що під час дискусії справа видужання Европи мала б бути головною точкою.

ВІТНІ ЗА ВИБІР ТРУМАНА.

Вашингтон. — А. Ф. Вітні, предсідник Братства Залізничників, яке має зорганізованих 220,000 членів, вийшов з заявою, що його юнія підтримає кандидатуру Трумана на перевибір з Демократичної партії. Перед двома роками Вітні відгрожувався, що ужиє $6,000,000 юнійних грошей на повалення Трумана при наступних виборах на президента. Після відвидин у Білому Домі, Вітні сказав репортерам, що „ми живемо лише теперішністю й майбутністю" й тому не хотів згадувати минулого. Вітні виступає гостро проти сен. Тефта за його авторство нового робітничого закону, званого Тефт-Гартлі Акт.

КРАВЧЕНКОВІ ПРИЗНАНО ПРАВО ОСІДКУ.

Вашингтон. — Три спеціяльні законопроєкти ухвалено в палаті для признання права осідку в Злучених Державах всупереч існуючим іміграційним законам. Віктор Кравченко, бувший комуніст і автор книжки „Я вибрав свободу", якому конгрес ухвалив признати право громадянства, дістав право постійного осідку, а право стримання поступування для депортації дістав член польської підпільної армії Віктор С. Камінськi і румунка д-р Гізеля Перль. Вони відзначилися боротьбою проти німців, а потім утікли зпід совєтського режиму в Америку.

СКЛИКУЮТЬ КОНФЕРЕНЦІЮ ДЛЯ НАСТАВЛЕННЯ ЦЕНЗУРИ.

Вашингтон. — Секретар оборони Джеймс Форестал після нарад з Джеком Локгардом редактором видавництва Скрипс-Гаверда, скличе на конференцію провідних видавців і редакторів журналів, щоденників і радієвих програм для обговорення добровільної цензури на мирні часи. Локгард сказав після розмови з Форесталом, що преса повинна бути повідомлена заздалегідь про такі справи, а коли її представники зідуться на конференцію, вони дістануть всі інформації про оборонні зарядження.

НЕДОСТАЧА ЗЕМНОГО ОЛІЮ НА СХОДІ.

Вашингтон. — Упродовж цілої зими можна буде відчути недостачу нафти в стейтах на схід від Скельних гір, як про це дістала звідомлення палатна комісія Оборонної Служби від Макса Бола, директора відділу контролі нафти при департаменті внутрішних справ. Він одверто заявив, що під теперішню пору нема виглядів на поправу положення, бо запотребування олію завелике.

ТАЙНА СТЕЙТОВА ПОЛІЦІЯ В МИСИСИПІ.

Джексонвил, Мисс. — Губернатор Філдинг Л. Врайт оприлюднив скасування тайної стейтової поліції, яка існувала потайки за попереднього губернатора. Її створено для здавлення страйку в підприємстві омнібусів в листопаді минулого року без відома легислативи.

1918 22 СІЧНЯ 1948



Проф. Михайло Грушевський

Голова Української Центральної Ради, яка тридцять років тому, 22-го січня 1918-го року видала в Києві Четвертий Універсал, проголошуючи вільну, від нікого незалежну самостійну Українську Народну Республику.

Світ в стані непроголошеної війни

ДІЇ СОВЄТСЬКОГО ІМПЕРІЯЛІЗМУ НА ВСІХ ФРОНТАХ; ФЕДІР КОВПАК ГОЛОВНОКОМАНДУЮЧИЙ ПЯТИ-КОЛОННИМИ АРМІЯМИ.

Ню Йорк, 21. січня. Ню Йорк Таймс в сьогоднішньому виданні помістив кореспонденцію з Парижа свого співробітника С. Л. Солцберґера, в якій робиться перегляд і аналізу теперішнього міжнародного положення і на підставі конкретних фактів стверджується, що світ справді находиться в стані непроголошеної війни. Після перемоги над Німеччиною, совєтські апетити незмірно зросли і Кремль рішив здійснити свій плян „світової революції" та остаточно запанувати над світом. В цьому напрямку поведено всебічну та інтензивну акцію на всіх фронтах „холодної війни", що мусіла повстати внаслідок рішучого спротиву демократичних країн, головно Америки. В рух пущено насамперед совєтську пропаганду, завданням якої є прикрити похід совєтського імперіялізму закидуванням того ж імперіялізму та воєнної підготовки Америці. Совєтський імперіялістичний похід ведеться в трьох головних формах „холодної війни": 1. Пропаганда. 2. Дипломатичне і військове залякування та 3. Підривна робота пятих колон, аж до „грома-дянських війн" включно. Перш за все, Кремль відгородив половину Европи „залізною заслоною", задержуючи її в цілковитому невіжестві та непоінформованості про справжній стан речей. В країнах в совєтській сфері впливів наставлено диктатури комуністичної меншости, що сліпо виконують тільки накази Москви. В інших країнах поведено широку підривну роботу пятих колон, яким всіляко допомагається, від офіціяльної совєтської дипломатії починаючи, а на організації явних бунтів, саботажах та самому совєтському військовому залякуванні кінчаючи. Все хитро прикривається пропагандою проти „американського імперіялізму". Для справнішого політичного ведення цілої імперіялістичної кампанії, Москва відновила Комінтерн в характері нового Комінформу. Йому в останньому часі додану ще „реальну силу", комуністичну інтернаціональну „еліту", що своїми цілями і організаційною побудовою відповідає колишнім націстським С.С.-ам, іменно комуністичних „партизанів", головнокомандуючим яких, виходило б, призначений „двічі герой" Совєтського Союзу та заступник „президента" Совєтської України, генерал Федір Артемович Ковпак, відомий командант большевицьких партизанів, що допомагали плюндрувати Україну за час німецької окупації та автор споминів „Від Путивля до Карпат". На міжнародному терені Ковпак виступив вперше 9-го грудня минулого року в Римі на конгресі італійських партизанів і тоді він теж видвигнув гасло „партизани всіх країн, єднайтеся". Видвигнення Ковпака на головнокомандуючого большевицької пятиколонної армії в світі має свої широкі причини, що не обмежуються тільки до його партизанського досвіду, а це, що він виступив власне тоді, як УПА почала набирати широкого розголосу в світі і підкреслювання його української національности та ще й козацького роду, має теж своє значення. Ковпак, що має тепер 61 років, перебуває сьогодні в Югославії та в рямках Комінформу не тільки продовжує організувати „світове обєднання" комуністичних ес-ес-ів, але грає теж ролю „більше ніж дорадника" в штабі, що керує партизанською війною в Греції. Ковпака, побіч Мануїльського, висувається на головного слугу московського імперіялізму в непроголошеній совєтській війні проти західних демократій.

АМЕРИКАНСЬКИЙ АВТОР ОДУШЕВЛЯЄТЬСЯ УКРАЇНЦЯМИ.

Українці — це не росіяни. Київ — місто надій. Українські красуні.

Джан Стейнбек, відомий американський письменник і автор багатьох праць, хотів довідатися про Совєтський Союз більше, ніж це читається, або як це видно тільки з Москви і відбув минулого літа поїздку по Україні, побуваючи головно в Києві. Цілий ряд американських газет з Ню Йорк Гералд Трибюн на чолі, друкують тепер серію його інтересних спостережень. В одній зі статтей, надрукованій під заголовком „Київ — місто надій", автор одушевляється столицею поневоленої України та головно українцями. „Хоча Київ дуже знищений — пише Стейнбек — тоді як Москва ні, проте населення Києва не виглядає так смертельно втомлене, як населення Москви". Автор насамперед стверджує, що „Українці не є росіянами". Він пише: Очевидно, що це може бути расове, але українці не належать до російської раси (раса — в американському розумінні означає нарід з усіми його прикметами):

(Докінчення на стор. 4-тій)

СОВЄТИ ДОМАГАЮТЬСЯ СКАСУВАННЯ „БІЗОНІЇ"

Берлін, 20 січня. — Сьогодні тут відбулося засідання Контрольної Ради Союзників, на якому совєтський представник, маршал Василь Д. Соколовський домагався скасування створеного для американсько-британської окупаційних зон спільного німецького самоуправління, відомого під назвою економічного уряду Бізонії. Своє домагання Совєти мотивують, що цей уряд був створений без згоди Контрольної ради і вже тим самим він суперечить Потсдамському договорові. Соколовський рівночасно заявив, що недавна акція у видаваній совєтською армією пресі, звернена на змушення західних союзників залишити Берлін, не має офіціяльного совєтського характеру. Американський представник в Раді, ген. Л. Д. Клей, відновив свою пропозицію щодо загально-німецької реформи валюти в найкоротшому часі та домагався її затвердження. Негайно після закінчення нарад ген. Клей та його політичний дорадник, амбасадор Морфі виїхали літаком до Вашингтону на наради.

ВІДБУДУТЬСЯ НАРАДИ ЗАХІДНИХ СОЮЗНИКІВ

Париж, 20 січня. — З французьких урядових кол сьогодні повідомил, що на засіданні британського парляменту в найблищій четвер секретар закордонних справ Бевин повідомить про наради американського, британського і французького амбасадорів в Лондоні в справі Німеччини. Наради мали б відбутися ще цего місяця і їх предметом будуть всі біжучі справи, звязані з Німеччиною.

БРИТАНІЯ СПІШИТЬСЯ З ЕВАКУАЦІЄЮ ПАЛЕСТИНИ.

Лондон, 20 січня. — Закінчення британського мандату над Палестиною та евакуація британських військ з цеї країни була сьогодні предметом дебат в британському парляменті. Висловлюється загальну опінію, щоб це здійснити якнайшвидше навіть перед визначеними реченцями. Під час дебат впало чимало критичних завваг по адресі Америки з огляду на її ролю в палестинській справі.

ЛІКВІДУЮТЬ ПЯТУ КОЛОНУ У ФРАНЦІЇ.

Париж, 20 січня. — Після арешту та депортації до Совєтського Союзу цілого ряду комуністів російського походження, яким доказано підривну роботу в країні, що дала їм гостину, паризька поліція повідомила сьогодні про закриття російської газети „Совєтський Патріот" та розпущення Союзу совєтських громадян.

ШЕФ ФРАНЦУЗЬКОГО ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ В ЛОНДОНІ.

Лондон, 20 січня. — Вчора ввечорі приїхав тут шеф генерального штабу французької армії, ген. Жорж Реверс. Він відбуде наради з британським секретаром війни Шайнвелом та шефом генерального штабу британської армії, маршалом Монтгомері.

ДАЛЬШІ КОНТИНГЕНТИ АМЕРИКАНСЬКИХ СТАРШИН В ГРЕЦІЇ.

Атени, 20 січня. — Сьогодні приїхали до столиці Греції ще дальших 23 американських офіцерів, збільшуючи загальну кількість звязкових старшин до 50, як повідомив сьогодні шеф американської допомогової місії Д. П. Ґрисволд. В найближчому часі дожидається дальших 30 офіцерів. Юнайтед Прес рівночасно повідомляє, що 19 старшин американської армії відлетіли сьогодні з Атен на фронт в північних провінціях, де будуть дорадниками грецької армії.

МОЖЛИВІСТЬ СПІЛКИ СОЦІЯЛІСТІВ З КОМУНІСТАМИ В ІТАЛІЇ.

Рим, 20 січня. — Під час сьогоднішніх нарад на конгресі італійської соціялістичної партії більшість висловлювала свою думку за приступленням соціялістів до комуністичного „народного фронту" під час найблищих виборів. Приблизно одна третина приявних висловлювалися проти такої спілки.

ПОСЕРЕДНИЦТВО О.Д. В ІНДІЙСЬКОМУ КОНФЛІКТІ.

Лейк Соксес, Н. И., 20 січня.—Рада Безпеки О.Д. рішила сьогодні створити окрему комісію, що посередничала б в індійсько-пакистанському конфлікті щодо провінції Кашмір. Громико і Тарасенко здержались від голосування в справі цеї комісії.

НЕВДАЛИЙ БОМБОВИЙ ЗАМАХ НА ҐАНДІ.

Ню Дельгі, Індія, 20 січня. — Сьогодні один молодий гіндус, втікач з Панджабу, виконав невдалий бомбовий замах на Могандаса Ґанді, який недавно тільки скінчив свою 5-денну голодівку на інтенцію миру між гіндусами і мозулманами. Цей гіндуський екстреміст підложив бомбу в городі, де Ґанді проводив молитву з іншими. Бомба вибухла, не заподіявши жодної шкоди. Атентатчика заарештовано.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.		SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy.	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.00	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ЩОБ МРІЇ СТАЛИ ДІЙСНІСТЮ

Це природне, коли нарід гордиться своїми подвигами та осягами, чи коли боліє, нагадуючи собі трагічні моменти. Український нарід теж має чим гордитись, хоч має багато й такого, від чого повіває важким сумом. Тому, як співає поет, „радість із смутком обнялась", як на руїнах царської Росії відроджувалась Українська Державність.

Та радісні ці події, чи трагічні, вони повинні бути народом так відчуті, щоб скріпилось завзяття і застался ум до нових осягів чи перемоги цього, що стоїть перепоною до здійснення найвищого ідеалу нації.

Таким повинен бути і наш спогад про великі події, записані в українській історії під датами 22 січня з 1918 і 1919 років як такі, що не тільки проголосили, але й здійсняли історичне право українського народу на його державну самостійність і соборність.

Проти українських визвольно - самостійницьких змагань пішли тоді підступом і грубою силою історичні вороги України. Через те зайшла перерва у визволенні України та в будові такої української держави, яка відповідала б демократичному духові свободолюбного, гуманного й глибоко релігійного українського народу. Таким чином теж і вся Україна опинилась в лабетах відвічного ворога — Москви. Одначе боротьба за її самостійність, державну і духову, не припинилась. Змагається за це український нарід на рідних землях, змагають до цього й ці українці, що розсіяні по цілому світу. Немає теж ніякої перерви в акції допомоги визвольним змаганням українського народу й серед українців на американських землях. Тому теж і в нас, коли в ці роковини Великих Днів поминаємо Українських Героїв повстанням з місць і мовчанкою на концертах, чи панахидами у церквах, є це виразом цього, що не мовчимо, а голосимо правду України, що даємо свій труд і свій гріш, щоб здійснилось це, за що інші життя своє віддали.

Тому що так повинно бути, повинні ми у ці Великі Дні, кожний і кожна з нас, питати свого сумління, що такого ми самі, чи в обєднанні з іншими зробили за останній рік, що помагає Україні визволитись. Бо ж це є найважніше наше завдання, коли іде про визволення українського народу і тому воно повинно бути у всіх українців, що опинились поза Україною, на першому місці, зокрема у таких, що зараховують себе до політичних емігрантів. Біля цього завдання повинні обєднуватись усюди всі українські духові сили. На це повинні бути зібрані теж і матеріяльні засоби, потрібні до виконання цих завдань.

Маючи це на увазі, хочемо висказати надію, щоб наступні роковини згаданих Великих Днів ми вже стрічали з більшими успіхами нашої політично-інформативної акції в справі оборони права України на вільне й самостійне життя. Хочемо бачити в нас та в Европі одну, велику, обєднану акцію, яка пробуватиме ще раз представити світові трагічні наслідки провалу української демократичної держави з 1917-1920 років, бо цього ще досі не розуміють навіть демократичні потуги, хоч вони є за новий, вільний, мирний і демократичний світ, а не за таку неволю, в якій Україна находиться, а до якої теж і вони причинились.

ВОЛЯ НАРОДУ

„Народе України: Твоєю силою, волею і словом стала на землі українській Вільна Народна Республіка. Справдилась колишня давня мрія батьків твоїх, борців за вольності і правду трудящих... Від нині Українська Народна Республіка стає самостійною ні від кого незалежною, вільною і суверенною державою українського народу". — проголошено Четвертим Універсалом Української Центральної Ради точно тридцять років тому, дня 22-го січня 1918.

„Од нині во єдино зливаються століттями одірвані одна від одної частини єдиної України: Західно-Українська Народна Респубилка (Галичина, Буковина і Угорська Русь) і Наддніпрянська Україна. Здійснились віковічні мрії, якими жили і за які вмірали кращі сини України. Од нині є єдина незалежна Українська Народна Респубилка" — проголошено святочним універсалом Директорії Української Народної Республики точно в годині 12 в полудне при великому здвизі народу в столиці України, на Софійській площі в Києві, дня 22-го січня 1919 року.

Ці два акти, акт державної самостійности з 22-го січня 1918-го року і акт соборности українських земель з 22. січня 1919-го року, творять синтезу волі українського народу та віковічних змагань української нації, скроплених ріками крови і стверджених горами трупів. Повна державна суверенність і обєднання в одній суверенній державі всіх українських земель — це збірна воля українського народу, виявлена найбільш проречисто ним самим, признана йому всіми божими і людськими законами і заперечувана його історичними ворогами, сьогодні ще тільки одним: большевицькою Росією.

Український нарід від праісторичних часів замешкує свою територію. Її він опанував і її межі визначив мечем і плугом, на цій землі він побудував святині і створив величезну культуру, цю землю він перемінив в справжнє заборол проти безупинних наїздів диких орд і з цеї землі він створив непереможну фортецю західної цивілізації. Ця земля, від Попраду по Кавказ від північних мочарів Полісся по Чорне море, це його земля, бо зрошена його потом і кровю та засіяна його кістками. Не чужої бо землі домагається український нарід, але своєї обороняє і ніколи її не дасть. Це є збірна воля українського народу і його незаперечне право.

Як далеко в сиву давнину сягає память історії, український нарід постійно боровся за свої вольности та обороняв чужих. В обороні своєї землі та своїх вольностей зводили бої княжі дружинники. В обороні вольностей та віри християнської виправлялися в далекі походи запорожські лицарі. В обороні своєї землі і своїх вольностей гинули герої зпід Крут і Базару і в боротьбі за здійснення цих самих ідей доказують чудес легендарні лицарі з Української Повстанської Армії. Бути вільним господарем своєї вільної землі — це є збірна воля українського народу і його безсумнівне право.

Цю волю і це право формально заманіфестовано актами 22-го січня 1918 і 1919 років і ці акти підписано кровю поколінь.

Цю волю і це право заперечує Росія, сьогодні червона, вчора біла, а завтра ще яка сороката, але завжди та сама імперіялістична Росія. Ця сама Росія, що дала світові насамперед гнилі нігілістичні ідеї, концентраційні табори і заперечування самої людської гідности. Її культурні досягнення та її загальний культурний вклад в світову скарбницю рекомпенсується в сотеро і більше нищенням світової культури. Ця сама Росія, що має головно те, що від України вкрала або загарбала, хоче бути „учителем" і „диригентом" України. Тої України, що дала східній Европі перші основи суспільного і політичного ладу, що принесла там християнство, що перша будувала святині і школи, що вчила европейський Схід працювати, творити і чесно торгувати, а не розбивати, що свою культурну печать витиснула на століттях та що перша створила справжній народоправний устрій в цій частині світу. Тої самої України, що щедрою рукою роздавала своїх культурних творців теж іншим народам головно власне російському, тій самій Україні що оборонила Европу від татарської заглади та протягом цілої історії була передмурям волі і свободи, тепер їй самій відмовляється права на цю волю і свободу.

Акти української самостійности і соборности з 22-го січня 1918 і 1919 років, найбільш справедливі акти історії і найзбірніша та найвиразніша воля народу, в обороні яких він ані на одну хвилину не зложив зброї. Сьогодні, 30 років після проголошення цеї волі народу, вона ще брутально потоптана і заперечена. За це співвідповідальний теж весь культурний світ, що не найде досить моральної сили сказати своє тверде слово в обороні цих прав та проти насилля над ними. За це той світ поносить теж консеквенції в характері постійної загрози щораз нової й щораз страшнішої війни. Бо ніколи не буде миру і на ніщо не здадуться всі гасла про свободу і демократію та про самовизначення народів, як довго ці ідеї заперечується, або мовчки дозволяється їх заперечувати на практиці. Це є ганьба для людства та для цілої цивілізації, що сьогодні толерується причини до таких обвинувачень. Сьогодні, 30 років після того як президент Вилсон видвигнув гасло самовизначення народів і як український нарід своєю силою, своєю волею і своїм словом ці гасла здійснив.

Проте, акти української самостійности і соборности з 22. січня 30 і 29 років тому сильніші за всі насильства і за всі варварства поповнювані над ними. Тридцять років вже пройшло з того часу і без огляду на це скільки років ще пройде, ці гасла раніше чи пізніше будуть здійснені. Бо вони — це воля народу. А воля народу — це воля Бога.

Д-р Тиміш Олесіюк.

Ідея української соборности

Образ України — народної і народоправної, України Державної, — в довгому та складному процесі відродження, лише поволі та з великим трудом, виринає із мряковини підсвідомих уявлень українського народу, приспаного своєю довгою та лихою долею.

Українська національно-державна ідея, покликана до нового життя вогненним пророчим словом Тараса Шевченка, набирає глибини змісту та гармонійности і величности форм завдяки відданій, послідовній праці найкращих представників українських поколінь. Кирило - Методіївське Братство, Стара Київська Громада, Революційна Українська Партія, Товариство Українських Поступовців — ось найголовніші етапи цієї праці, що привела до правдивого чуда, до воскресіння української нації, до державного оформлення України в огні революційно-визвольної боротьби 1917-1921 років.

Українська Центральна Рада була тим будівничим, що своїми Універсалами, а з поміж них особливо Четвертим Універсалом з дня 22. січня 1918 року, зреалізувала волю Українського Народу побудувати собі власний величний будинок Української Самостійної Суверенної Державности. Архітектонічно, цей будинок Державної України завершено Актом Трудового Конгресу з дня 22. січня 1919 року про зеднання в одне Державне Тіло, досі розєднаних історією частин України — західніх і осередніх українських земель, **Актом Соборности.**

Акт Соборности України, хоч торкався конкретно окремої справи зеднання з Метрополією лише західних українських земель і нічого не говорив про відокремлення від неї інші українські землі — північні, південні та східні — **спричинився до повстання ідеї всеохоплюючої, інтегральної единости цілої Української Нації, всіх її земель, в рямах єдиної Української Держави.**

Ідея ця, засадничо приналежна й усім іншим дозрілим народам, в кузні української душі дістала свій оригінальний український зміст і характер, дістала й оригінальний зовнішній вислів, незнаний у інших народів, — **Соборність.** Терміни „Соборність" „Соборна Украна", „Соборна Республіка" в актах державноправного характеру вжито перший раз 28. січня 1919 р., в ухваленому Трудовим Конгресом Універсалі до Українського Народу. З того часу вживання цих термінів стає все частішим та загальнішим, відповідно до того, як сама ідея соборности, що зразу ж була ентузіястично прийнята українською провідною інтелігенцією, дістає серед українських народніх мас все більшого зрозуміння, поширення та здібности до еволюційного розвитку.

Відомі історичні обставини не допустили досі до остаточного втілення в життя Української Державности, однак, в храмі української духовости серед найбільших святощів, побіч ідей незалежности, самостійности і суверенности, вже зайняла своє місце й **Ідея соборности,** — одна із найбільш динамічних сил, один із найпевніших дороговказів для нинішнього і майбутніх поколінь Української Нації.

Поняття — „Соборність", „Соборна Україна" — до національно - державницької свідомости українського народу увійшли, без сумніву, під впливом понять християнського релігійного світогляду. — „Вірую... во єдину, святу, **Соборну** і Апостольську Церков...", — ця формула із Християнського Символа Віри, очевидно, стояла перед духовним зором тих будівничих української державної справи, які вперше вжили назви **„Соборна"** в примінені до поняття Україна. Для них, так, як нині і для всіх нас українців, в аналогії поміж Святою Церквою Христовою і, святою для нас, Україною, не було і немає нічого блюзнірчого, дивного, надуманого.

Для всіх нас, — справа привернення, як кожному окремому українцеві, так і цілій народній спільноті, тих, наданих від Бога кожній живій істоті природніх прав на життя, розвиток, волю, на щастя і радість, — є справа справедлива, Божа і Свята. Тому то в справі національно-державного самостановлення України мусять зобовязувати і діяти тіж вічні Божі ідеї правди, добра, любови й краси, на яких побудовано й Христову Церкву.

Адже ж справа України не повстала ані у висліді насильницької волі якихось українських завойовників чи диктаторів, ані через якісь хитроплетені міжнародньо-дипломатичні комбінації, ані через якесь місіяністичне самозадурювання українців у своїй, наче б понадлюдській вищості, ані, нарешті, через появу у них якоїсь людоненависницької ідеї світового пожарища.

Справа України, це справа власне тих, до кого Христос звертався: „Прийдіть до мене ви, всі труждающіїся і обремененні, — і я успокою вас..." Це справа тих, кого приспано і окрадено з імени, з чести, з волі, з добра духовного і матеріяльного; тих, кого злими і гордими сусідами засуджено бути лише „тяглом у поїздах їх бистроїздних"... Це справа тих, на сторожі біля яких поставив Шевченко своє **слово.**

Так розуміли і відчували, така була вся духовість найвидатніших будівничих Державної України, так інстинктовно вірив і вірить увесь пробуджений український народ. При такій вірі будова вистражданого, вимріяного, містичного Тіла Соборної України, за аналогією та зразком Святої Соборної Церкви Христової, є нічим іншим, як лише природним і законним реалізованням засад Божих в ділах людських...

Україна Соборна, в нашому сучасному розумінні, — це застосовання до українського народу, яко реально існуючого історично-соціологічного факту, конкретних розвязань універсальних проблем людської одиниці й спільноти та їх взаємовідносин. Це українське рішення формули: „Ут омнес унум сінт" (Щоби всі єдністю були...) на основі українського національного світогляду, історичної традиції та геополітичного становища.

Україна Соборна, — це рішення всіх питань, що виникають із свідомости факту фізично-біологічної єдности української національної спільноти із факту **соборности української крови.**

Україна Соборна, — це необзірний круг проблематики всієї духової істоти й творчости українського народу, яко конкретного виявлення „Духа Божого, що дише, де хоче" в обставинах земського людського існування, обмеженого часом і простором. — Оригінальність, самобутність, самовартність українських форм виявлення вселюдських ідей добра, правди і краси, — це істота внутрішньо-сконсолідованого, гармонійного, зєдиненого **Соборного Українського Духа.**

Україна Соборна, — це всі проблеми природньо - географічного простору, на якому Божим Провидінням присуджено Українському Народові перейти його історичний життєвий шлях. Оцінка природніх даних простору, історія опанування і оформлення його життям і життєвою творчістю минулих поколінь українського народу, синтез взаємочинности українського простору та української людини і намічення можливих та необхідних напрямних національно - територіяльного розвитку для майбутніх українських поколінь, — це найважливіші підстави до усвідомлення поняття **Української Землі.**

Україна Соборна, — це найдоцільніше розвязання проблем суспільно - політичної

(Докінчення на стор. 3-тій).

О. Олесь.

Відродження країни

Яка краса: відродження країни!
Ще рік, ще день назад тут чувся плач рабів,
Мовчали десь святі під попелом руїни,
І журно дзвін старий по мертвому гудів.

Аж ось відкілясь взялася міць шалена,
Як буря все живе схопила, пройняла,—
І ось, — дивись, в руках замаяли знамена,
І гимн борби співа невільна сторона.

ОЛЕКСІЙ АНДРІЄНКО.

Я БУВ НА „РОДІНЄ"

8)

Той, хто говорив, був селянином років під сорок, з рідкою козиною борідкою і світлими очима, в яких завжди світилася гірка усмішка... Він залишив полювання на „насікомих" і захолов в мріях про можливе щастя в житті. Здавалося йому—що щастя це не для нього, що він десь далеко, за тридесять земель, за дев'ятьма замками. Він і в думці не припускав, що це щастя може бути його щастям—дійсністю.

— Куди вже нам, бідним! Нам колгоспи!

Зі мною рядом лежить на землі Трохим. Ми разом прийшли з „батальйоном" із Дрездену. Він багато бачив і багато передумав. У нього є тверді думки, навколо яких зосереджена завжди його увага.

— Мені здається, — говорить він, — тисяч двадцять нас тут буде?

— Двадцять тисяч? — запитую я і оглядаюсь навколо. — Буде, як що не більше.

— А їх скільки? — запитує Трохим.

— Кого їх?

— Тих, хто охороняє нас, хто сидить там в „Смерші".

Трохим не чекає відповіді і говорить сам: — Сотня, друга набереться. Піднятися б нам, та рушити б силою, не втримали б?

— Кого втримати! — вигукнув я і зразу ж схаменувся: — та що це ти? Бач, яке надумав. Та чи це ж можливо?

— В тім то й річ: хіба можливо? Страх, дурний страх. Встати от мені й закричати: „Геть паразитів! Хай живе воля!" — і схоплять мене і скрутять мене. А хто? та свої ж. Ти ж і будеш крутити. А будеш, правда?

— Буду, бо так треба. Бо я не буду, то мене тоді скрутять. Ти мовчи, мовчи. Немає у нас сил, розумієш? Немає у нас підтримки.

— Але ж хотів би ти, — продовжував Трохим, — щоб я так закричав, щоб всі так закричали?

— Звичайно, хотів би.

— От у нас так і виходить. Хочемо, а сил не знайдемо і хилимося до землі. Ех, ви вівці.

— І ти вівця, хіба не вірно?

— І я вівця. Гірко говорити, але вівця.

До нас підійшов Валентин. Його теж зарахували в наш бтальйон. Оксана попала в жіночий батальйон. Молоді переживали свій медовий місяць різно, зустрічаючись в присутності всіх, хто переживав тут.

У цих жахливих умовах життя людей в бараках було все ж можливішим, ніж в тих, хто жив під відкритим небом. Ми були „організовані", а вони — „осібняки". Нас сяк-так годували, а їх майже зовсім не годували. У нас почалися військові навчання: ходили лавою, співали пісні, вивчали гвинтівку. Кожний день комісар табору (майор Покрасов), проводив розмови то про героїв красної армії, то про політичний устрій СССР, то про те, чому СССР розбив гітлерівску Німеччину. Ми його закидали запитаннями про нашу майбутню долю. Він заспокоював. Все, мовляв, влаштується спокійно і добре: Перейдете комисію і, якщо на вас немає особливої провини, отримаєте дозвіл повернутися додому. А в теперішній мент, говорив він, нам треба думати про те, щоб як можна більше користи принести своїй „родіне".

— Один ворог розбитий, — говорив він, — а другий ще існує. Нам загрожують англо-американські капіталісти. Ми, товариші, стоїмо на порозі вирішального бою.

У всьому відчувалося, що нас підготовляють до війни. Страшно сказати, але це почуття зігрівало надію на якийсь вихід. Якщо почнеться війна, думав кожний про себе, більшовикам не витримати, отже — переміниться життя. Що ж, промучились 25 років, помучимось ще трохи, але тоді прийде кінець мукам, прийде так жагуче бажана воля.

Валентин був схвильований: Оксану відпроваджують разом з іншими жінками до іншого табору. Він ходив до комісара прохати про те, щоб її залишили. Йому в цьому відмовили.

— Чого жалкувати, хлопче, — сказав Покрасов, — потім заведеш хоч десять фронтових жінок.

— Воно, звичайно, так, — говорив Валентин, — бо солдату красної армії і по статуту не дозволено бути бабою.

Валентин намагався показати себе дорослим чоловіком, що, мовляв, плює на всіх „бабів", але в молодому серці щось дуже боляче нило і плакало гіркими і щирими сльозами.

— З бабами нещастя, — продовжував він далі. Котрі з дітьми, довідок вимагають, від кого діти: від солдата—переможця красної армії чи із сторони. А легко сказати — довідка. Воно, навіть, якщо у баби дані і вірні і чистої совєтської крови, але ж звідки довідку взяти? У немовляти на лобі не відштамповано, коли і від кого народилося. Тепер, говорять, всіх жінок, хто без довідок значить — під карний кодекс і на п'ять років за зраду „родіне". А хай тебе!...

(Дальше буде).

ЧЕТВЕРТИЙ УНІВЕРСАЛ
Української Центральної Ради

Народе України! Твоєю силою, волею і словом стала на землі українській Вільна Народна Республіка. Справдилась колишня давня мрія батьків твоїх — борців за вольності і праву трудящих.

Але в тяжку годину відродилась воля України; чотири роки лютої війни знесилили наш край і людність; фабрики товарів не виробляють, заводи спиняються, залізниці розхитані, гроші в ціні падають, хліба зменшується, насуває голод, по краю розплодились юрби грабіжників і злодіїв, особливо, коли з фронту посунуло військо, счинивши криваву різню, заколот і руїну на нашій землі.

Через все те не могли відбутися вибори в українські установчі збори в приписаний нашим попереднім універсалом час, і ці збори, призначені на нинішний день, не могли зібратися, щоб прийняти з наших рук нашу тимчасову найвищу революційну владу над Україною, установити лад в Народній Республіці нашій і зорганізувати нове правительство. А тимчасом петроградське правительство „народних комісарів", аби привернути під свою власть Вільну Українську Республіку, оповістило війну Україні і насилає на наші землі свої військa красногвардейців-большевиків (большевицьку червону гвардію), які грабують хліб у наших селян і без всякої плати вивозять його в Росію, не жаліючи навіть зерна наготовленого на засів, вбивають неповинних людей і сіють скрізь безладдя, злодійство і безчинство.

Ми, Українська Центральна Рада, зробили всі заходи, щоб не допустити до цеї братовбивчої війни двох сусідних народів, але петроградське правительство не пішло нам на зустріч і веде далі криваву боротьбу з нашим народом і Республікою; крім того тесаме петроградське правительство „народних комісарів" починає затягати мир і кличе на нову війну, називаючи її до того ще „священною". Знову поллеться кров, знову нещасний трудовий нарід мусить класти своє життя.

Ми, Українська Центральна Рада, вибрана з'їздами селян, робітників і солдатів України, на те пристати ніяк не можемо, ніяких війн піддержувати не будемо, бо український нарід хоче мира, і мир демократичний повинен бути як найшвидше. Але для того, щоб ніщо інше не ставало Україні на перешкоді установити той бажаний мир, для того, щоб вести свій край до ладу, до творчої роботи, до скріплення революції та волі нашої, ми, Українська Центральна Рада, оповіщуємо всім громадянам України — ВІД НИНІ УКРАЇНСЬКА НАРОДНА РЕСПУБЛИКА СТАЄ САМОСТІЙНОЮ НІ ВІД КОГО НЕЗАЛЕЖНОЮ, ВІЛЬНОЮ СУВЕРЕННОЮ ДЕРЖАВОЮ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ.

З усіми сусідніми державами, як то: Росія, Польща, Австрія, Румунія, Туреччина та інші, ми хочемо жити в згоді і приязні, але ні одна з них не може втручатися в життя Самоводи і всі багатства підземні, яко добро українського трудящого народу, переходить в порядкування уряду (правительства Народної Української Республики).

Війна також відібрала на себе всі трудові заробницькі сили нашої України, більшість заводів, фабрик, майстерень виробляли тільки те, що було потрібно для війни, і нарід залишився зовсім без товарів. Тепер війні кінець, отож і приписуємо Раді Народних Міністрів негайно приступити до переведення всіх заводів і фабрик на мирний стан, на вироблення продуктів, потрібних насамперед трудящим масам.

Та сама війна виплодила сотні тисяч безробітних а також інвалідів; в Самостійній Народній Республиці України не повинен терпіти ні один трудящий чоловік. Правительство Республики має підняти промисловість держави, має розпочати творчу стійної Української Республики; власть у ній буде належати тільки народові України, іменем якого, поки зберуться українські установчі збори, будемо правити ми, Українська Центральна Рада — представництво робучого народу — селян, робітників і солдатів, та наш виконавчий орган, який від нині матиме назву Ради Народних Міністрів.

Отже насамперед приписуємо правительству Республики нашої, Раді Народних Міністрів, від сьогодня вести розпочаті вже нею переговори про мир з центральними державами цілком самостійно і довести їх до кінця, не зважаючи ні на які перешкоди збоку якихнебудь частин бувшої російської імперії, і установити мир, аби край наш розпочав своє господарське життя і спокій і згоду. Щож до так званих большевиків та інших напасників, які нищать та руйнують наш край, то приписуємо правительству Української Народної Республики твердо і рішуче взятися до боротьби з ними, а всіх громадян нашої Республики закликаємо, не жаліючи життя, боронити добробут і свободу нашого народу.

Народна Українська Держава повинна бути вичищена від насланих з Петрограду найманих насильників, які топчуть права Української Республики.

Незмірно тяжка війна змучила наш нарід, знищила наш край, розбила господарство; тепер тому мусить бути кінець. З тим як армія буде демобілізуватися, приписуємо відпускати вояків після підтвердження мирових переговорів — розпустити армію зовсім, а потім замісць постійної армії завести народну міліцію, щоби військо наше служило охороною робучого народу, а не бажанням пануючих верств. Поруйновані війною і демобілізацією місцевості мають бути відновлені.

Коли вояки наші повернуть додому, народні ради, волосні, повітові та городські думи мають бути перевибрані в час, який буде приписано, щоб і вояки ваші мали в них голос. А тимчасом, аби встановити на місцях таку власть, до якої мали б довіря і яка опиралась би на всі революційні демократичні верстви народу, правительство повинно закликати до співробітництва з місцевими самоврядуваннями ради сельських, робітничих і солдатських депутатів, вибраних з місцевої людности.

В справі земельній комісія, вибрана на останній сесії нашій, уже виробила закон про передачу землі трудовому народові без викупу, прийнявши за основу скасовання власности і соціялізацію землі, згідно з нашою постановою на семій сесії; закон цей буде розглянено за кілька днів в повній Центральній Раді і Рада Народних Міністрів ужие всіх заходів, аби передача землі в руки трудящих вже до початку весняних робіт через земельні комітети невідмінно відбувалась. Ліси, роботу у всіх галузях, де всі безробітні могли б знайти працю і прикласти свої сили і вжити всіх заходів до забезпечення скалічених та потерпівших від війни.

За старого ладу торговці та різні посередники наживали на бідних пригноблених клясах величезні капітали; від нині Народна Українська Республика бере в свої руки найважніші галузі торговлі і всі доходи з неї повертатиме на користь народу; торг товарами, які будуть привозитися зза кордону і вивозитися закордон, буде вести сама держава наша, щоб не було такої дорожні, яку терплять найбідніші кляси через спекулянтів. Правительству Республики на виконання цього приписуємо розробити і приставити на затвердження закони про це, а також про монополію заліза, вутля, шкіри, тютюну й інших продуктів і товарів, з яких найбільше бралося прибутків з робучих кляс на користь нетрудящих; таксамо приписуємо встановити державно-народну контролю над всіми банками, які кредитами, позичками нетрудовим масам допомагали визискувати кляси трудові; від нині позичкова поміч банків має даватись головним чином на піддержку трудовому населенню та на розвиток народного господарства Української Народної Республики, а не на спекуляцію та різну банкову експлоатацію.

На грунті безладдя, неспокою в житті, на недостачі продуктів росте невдоволення серед деякої частини людности; тим невдоволенням користуються різні темні сили і підбивають несвідомих людей до старих порядків; ці темні сили хочуть знову підвернути всі вільні народи під єдине ярмо Росії. Рада Народних Міністрів повинна рішучо боротися зі всіми контр-революційними силами, а всякого, хто кликатиме до повстання проти Самостійної Української Народної Республики, до повороту старого ладу, того карати, як за державну зраду.

Всі демократичні свободи, проголошені третім універсалом, Українська Народна Республика підтверджує і зокрема проголошує: в Самостійній Народній Українській Республиці всі нації будуть користуватися правом національно-персональної автономії, признаним за ними законом 9. (22.) січня.

Все, що вичислене в цім універсалі, не встигнемо зробити ми, Центральна Рада, і в найближчих тижнях певно довершать, справлять і до остаточного порядку приведуть українські установчі збори. Ми наказуємо всім громадянам нашим проводити вибори до них як найпильніше, вжити всіх заходів, аби підрахунок голосів закінчено якнайскорше, щоб за кілька тижнів зібрались наші установчі збори — найвижчий господар і впорядчик землі нашої, і закріпили свободу, лад і добробут конституції нашої незалежної Української Народної Республики, на добро всього трудящого народу, вільного і тепер і на будуче.

Цьому ж найвижчому нашому органові належатиме рішити про федеративний звязок з народними республиками бувшої російської держави; до того ж часу всіх громадян Самостійної Української Народної Республики кличемо непохитно стояти на сторожі добутої волі та прав нашого народу і всіми силами боронити свою долю від усіх ворогів Селянської, Робітничої Самостійної Республики Української.

УКРАЇНСЬКА ЦЕНТРАЛЬНА РАДА.
В Києві, дня 9. (22.) січня 1918 року.

ІДЕЯ УКРАЇНСЬКОЇ СОБОРНОСТИ

(Докінчення зі стор. 2-гої).

структури українського народу на основах внутрішньо-національного братерства та солідаризму, опертих на ідеї соборности української крови, духа і землі. Справедливий внутрішньо-національний розподіл обовязків і прав; розподіл дібр духових і матеріяльних; тверезе і доцільне встановлення напрямних розвитку українського народу; встановлення його історичного місця й посланництва в світі, — це все творить істоту Соборности Української Нації.

Україна Соборна, нарешті, — це найвищий прояв і завершення життя Української Нації в рямках системи власної Незалежної, Суверенної Української Державности.

Сюди належать:

— Проблеми найдоцільнішої форми державного устрою та взаємного укладу чинників влади, населення і території.

— Проблеми гармонійного розподілу компетенцій правлячого центру і самоуправних провінцій.

Проблеми державно-політичної єдности Української Метрополії, себто тих історичних українських земель, що здавна творять суцільну українську, так звану, „етнографічну" територію.

Проблеми державно-політичного оформлення тих земель, де українська людність, в нових вже часах, оселилася великими, компактними масами і має, на основі добровільної догоди з автохтонною людністю, можливість виявити свою державно - конструктивну волю. — Проблеми **дочерних українських осельчих держав: 1) Козаччини, 2) Сірої України — Казахстану і 3) Зеленої України.**

Проблеми сконструовання системи взаємовідносин поміж Української Метропольною Державою і Українськими Дочерними Державами, себто створення **Вільної Федеративної Спільноти Незалежник Держав Володарства Соборної України.**

Проблеми побудовання сердечного порозуміння й тісного обороного союзу Всеукраїнської Державної Спільноти з іншими державами, безпосередньо і життєво загроженими з боку тих самих агресорів.

Нарешті, — всі проблеми міжнародньої співпраці України в побудованні й утриманні світового ладу й миру.

На наших очах стався вже катастрофальний упадок поганської тоталітарно - насильницької держави вині скарловатілого, а колись великого духом німецького народу. На наших очах станеться ще й упадок антихристового людоненависницького Московського Царства Сатани.

Тоді теж найде повне своє здійснення проголошена і оформлена актами 22-го січня 1918 і 1919 років ідея української **Самостійности і Соборности.**



ДО ЧИТАЧІВ СВОБОДИ

Коли зміняєте свою адресу, а Ви є ЧЛЕНОМ У. Н. Союзу, то подайте число відділу. А коли Ви є передплатником, то це при зміні адреси зазначіть.

Подані нам так інформації прискорять зміну адреси без проволоки.

Адм. Свободи.

Підсовєтський Київ — місто жебраків

(На підставі тверджень очевидців).

(УПС) — Житлові умовини. Мільйон населення міста Києва мусить мешкати в приміщеннях, розрахованих на число не більше 500 тисяч мешканців. Коли взяти під увагу, що частина Києва знищена війною, а багато будинків зайнятих під урядові і партійні установи та всякі агітпункти і т.п., то для населення остається ще менше мешканевої площі. Для одної особи призначено в Києві урядом 7 м .кв. площі. Коли ця людина мусить крім того працювати ще дома (учитель, інженер), то одержує ще додатково 5 кв. м. Та це так лише в теорії. Вдійсності люди прямо дусяться у тих мешканнях. Населення мешкає на піддашах і в пивницях. Дуже часто на мешкання є переоблювані пивниці. По мешканнях ходять ввесь час урядовці мешканевого уряду і шукають, де б тут можна було ще когонебудь примістити. Хто хоче одержати хоч би таке мале мешкання, мусить дати доброго хабаря або домоуправителеві, або в мешканевому відділі міського виконавчого комітету. Це, розуміється, не обов'язує партійних високих достойників та урядовців МГБ і МВД. Для них є мешкання „заброніровані" (т. зн. забезпечені і тих мешкань нікому не можна давати).

„Хто не працює, той не їсть". Все населення мусить працювати, бо большевики придержуються заради, що „хто не працює, той не їсть". І цю засаду переводять вони в життя, але передусім у відношенні до робітництва. Працюють всі: старі й молоді, жінки й діти. Працювати мусять, бо інакше не вижиють. Не існує в большевиків такий заробіток, що б з нього багато міг виживити цілу сім'ю. Коли в сім'ї працює батько, мати і старші діти, тоді вони заледви можуть прохарчуватися, а коли вони хочуть ще й одягнутися, то тоді мусять іти спекулювати. Конституцією СССР є забезпечена для людей понад 65 років пенсія, але вона є так мала (100-150 крб), що й старики є змушені шукати заробітку.

Мусять теж працювати всі жінки. Міліція контролює всіх здібних до праці, і тих, що не працюють, притягає до відвічальности. Жінка в Совєтському Союзі є зрівняна в правах з чоловіком. На ділі ж це зрівняння виглядає так, що жінка мусить виконувати найважчу чоловічу працю. Жінку в Києві можна побачити на праці всюди: на будівлях жінки носять цеглу, вапно й інший будівельний матеріял, мурують, копають рови й канали, працюють в фабриках, носять важкі тягарі, брукують вулиці і т.п. Жінки працюють в копальнях Донбасу, Кривого Рогу, на будові Дніпрогресу. Після кількалітньої праці ті жінки тратять раз на все здоров'я. В СССР мусять працювати теж діти. На фабриках і підприємствах Києва працює маса підлітків 14-16-літніх. Діти працюють не як учні, а як робітники. Час їхнього учнівства скінчився по шости місяцях. Їх обов'язує та сама норма і той сам час праці, як і старших робітників. До цього змушує голод і нужда.

Жебраки в Києві. В Києві: на кожному кроці на вулицях зустрічається жебраків. В першу чергу це інваліди „вітчизнянової війни". Без рук, без ніг, сидять вони обдерті і нуждені ,сидять зимою і літом і просять куска хліба чи копійку. Це явище не поодиноке, а масове. Держава не подбала про відповідне забезпечення інвалідів. Підмоги, які інваліди одержують від держави ,не вистарчають на однотижневий прожиток (100-150 крб.). Теж їхні родини живуть у цілковитій нужді. Приютів для дітей інвалідів майже нема. Справу забезпечення інвалідів уряд скинув на плечі місцевих самоврядних чинників і самого населення. Нпр. інвалідів у селі повинен забезпечувати колгосп. Звичайно, місцеві чинники самі не мають на те фондів, а часто байдужі на те й інваліди мусять іти на вулицю жебрати. В останній час ведеться пропаганда, щоб інвалідів перешколити і навчити їх якоїсь праці в міру їх спроможности, щоб вони самі могли на себе заробити. Та що може заробити інвалід, коли здоровий не в силі заробити на прожиток. Здоровіші інваліди спекулюють, а цілковиті каліки є здані на ласку населення.

Друга категорія жебраків — це діти. У Києві маса бездомних дітей, сиріт по погибших на війні, чи розстріляних німцями, або померших з голоду й нужди. Ситуацію характеризує такий випадок: В кам'яниці при вулиці П. була жінка-дверник, яка мала дві дівчинки. Її чоловік згинув на війні. З трудом вдалося їй віддати дітей до захоронки, але й там мусіла вона їм допомагати харчами. Діти були нуждені, марні, а в захоронці обстригли їм голови, щоб часом не дістали вошей. І це вже були дівчата 5 і 7-літні. Багато дітей не можуть попасти до захоронки і мусять іти жебрати. Жебрають вони по вулицях, або ходять від хати до хати. Жебрати приходять до Києва навіть діти з далеких колгоспів.

Третій рід жебраків у Києві — це колгоспники і старики, нездібні до праці. Осінню 1946 року большевики стягнули з населення рештки хліба. В деяких колгоспах не видали навіть по чверть кілограма зерна на трудодень. На селах був голод. Колгоспники й колгоспниці йшли до міста, де шукали або якогось заробітку, або прямо йшли по домам від мешкання до мешкання і просили куска хліба, нуждені й обдерті. Ишли старі і молоді, дівчата і бабусі. Всі просили про кусок хліба. З центру міста, з вулиць Хрещатика, Леніна, Володимирської чи Кірова — міліція проганяє жебраків, але дальше їх повно. Так виглядає сьогодні столиця квітучої України, сплюндрованої і ограбленної червоними московськими наїзниками.—

АМЕРИКАНСЬКИЙ АВТОР ОДУШЕВЛЯЄТЬСЯ УКРАЇНЦЯМИ.

(Докінчення зі стор. 1-шої)

українці є окремим словянським племям". В дальшому автор наводить цілий ряд різниць між українцями і росіянами, стверджуючи теж повну окремішність української мови, зближеної радше до мов інших словян, ніж москалів. Не міг автор не згадати окремо теж українських красунь. Він пише: „В дорозі до нашого готелю (в Києві) ми завважили, як це кожний робить, що українські дівчата є дуже гарні, переважно русяві і з чудовими жіночими постатями. Вони мають запал, вони мають відвагу, вони йдуть легко і щиро сміються. Вони не є краще одягнені як жінки в Москві, але вони, здається, свій одяг носять краще". Свої репортажі автор ілюструє інтересними фотознімками. Серія цих репортажів, після закінчення в американській пресі, буде теж основно зреферована в „Свободі".

МЕКЕНЗІ КІНҐ ЗГОЛОШУЄ РЕЗИГНАЦІЮ З КАНАДСЬКОГО ПРЕМІЄРСТВА: НАЗИВАЄ КОМУНІЗМ ТИРАНІЄЮ, ГІРШОЮ ВІД НАЦІЗМУ.

Отава, 20 січня. — Довголітній премієр Канади і провідник Ліберальної партії, В. Л. Мекензі Кінґ, заповів резиґнацію з проводу партії і з становища премієра влітку біжучого року, коли збереться партійна конвенція для перевибору провідника. Цю заяву склав він на обіді дорадчої Ліберальної Ради. Зголошуючи свою резиґнацію, Кінґ в незвичайно гострих словах натаврував світовий комунізм. „Комунізм не є меншою тиранією ніж націзм. Він має на цілі завоювати світ. Він надіється осягнути це насиллям. Його взірець подібний до націзму, одначе йде ще дальше. Він змагає до викликання неспокоїв у всіх закутинах земного глобу при допомозі підступних і підпольних метод і до опанування й підкопання теперішнього суспільного ладу в різних країнах". — оце слова Кінґа. При цій нагоді він згадав про Обєднані Держави і ствердив, що треба поставити збройну силу на сторожі вільних націй, а зате вільні нації мусять бути так обєднані, щоб їх не можна було перемогти і знищити одну-за одною. „Хоч сила сама не створить ліпших відносин, то вона є першою запорукою безпеченства" — сказав премієр.

АНГЛІЯ Й ФРАНЦІЯ МАЛИ Б ДІСТАТИ ПОЛОВИНУ З ЕВРОПЕЙСЬКОЇ ДОПОМОГИ.

Вашингтон. — Департамент стейту передав палатній комісії закордонних справ пропонований розподіл фондів з Пляну Маршала на перших 15 місяців, коли б так конгрес ухвалив вимаганих $6,800,000,000. Англія, Франція й Італія мали б дістати подавляючу частину, бо аж 75%, а в цьому Англія й Франція мала б дістати 50%. В цифрах Англія дістала б упродовж 15 місяців 1,760 мільйонів, а Франція 1,434 міл. Для Німеччини призначено 1,005 міл., для Італії 869, для Голандії 705. Потім іде Белгія—Люксембург з 223, Греція з 186, Австрія 182, Данія 164, Ірландія 152, Норвеґія 34, Швеція 33, Ісландія 13 мільйонами. Не згадано нічого про Португалію, Швайцарію й Туреччину.

Товариство Чужинної Політики вийшло з домаганням, щоб при ухвалюванні Пляну Маршала взяти під увагу теж і допомогу для країн Південної Америки.

СОВЄТСЬКІ ПРИПАСИ ЗОЛОТА НЕ МЕНШІ ВІД АМЕРИКАНСЬКИХ.

Вашингтон. — Президент Труман передав конгресові звіт з стану золота в світі, при чому виказалося, що совєтські припаси йдуть негайно по американських. На третьому місці стоїть Англія, дальше Швайцарія, Південна Африка, Франція й Арґентина.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

МІСТО НЮ ЙОРК.

Для віднови громадської праці.

Знову минув рік як в організаційнім житті поодиноких людей так і товариств. Одні з них працювали і дбали, щоб працею посилити наше громадське життя, другі прогайнували час, а осягнули хіба те, що на один рік постарілися. Не маю на цілі нікому робити докорів, але треба ствердити факт, що в минулім році нюйорські українці повинні були зробити більше. Коли брати під увагу так незвичайний час в житті українського народу і такі цілі, як ось поміч новим емігрантам, збірка гроша і убрання для тих, що ще в Европі, поміч при Пан-Американській Українській Конференції, а крім того наші національні свята як Шевченка, Листопадове Свято, то треба ствердити, що всю ту працю виконували лиш десятки людей, а не загал.

Часто не один з нас застановлявся, над питанням, що сталося нашому загалові? Невже ж так ми постарілися, чи збайдужніли, що ніщо і ніхто не зможе. нас зворушити? Де є ті десятки тисяч, що давнішими літами з синьо-жовтими прапорами маширували вулицями Ню Йорку? Де є ті маси, які побереги виповняли наші концертові залі? А де та наша молодь, що сотками ходила до вечірних українських шкіл?

З початком року 1948 американські українці повинні зробити національний іспит совісти і оживити діяльність, бо інакше наше організаційне і громадське життя завмре цілковито.

Від літ існує в Ню Йорку Обєднаний Комітет, створений з волі провідників національних товариств. Коли цей Комітет творено, то провідники цих товариств клали в його основу передовсім засади єдности. Іншими словами, Обєднаний Комітет мав робити всі загально національні свята. А як воно виглядало в практиці, то це найкраще знає нюйорська громада. І тому не диво, що на наших концертах заля світить пусткою. З початком 1948 року в січні мають, як звичайно, відбутись річні збори Обєднаного Комітету, і на цих зборах треба нам серіозно призадуматись, чи такий Комітет в Ню Йорку є вистарчальний. Може треба нам вибирати людей, які працювали б цілий рік, а не будилися з кінцем року наче з просоння і бралися до праці, коли вже запізно.

Перед Обєднаним Комітетом стоїть велика праця в теперішнім році. На останніх зборах призначено місяць лютий на акцію в користь скитальників, яка то має закінчитися вічем, в Купер Юніон Галі. На зборах також рішено іти з колядою в користь допомогової акції. Крім допомогової акції рішено в першій половині лютого відсвяткувати Свято Злуки в шкільній Авдиторії при 6 вул. Річні збори Обєднаного Комітету назначено в другій половині січня 1948 року.

Тут треба ствердити додатне явище, а це доволі велике число присутних нових імігрантів на згаданих зборах. Було б побажаним, щоб і на будуче наші браття і сестри брали участь в наших нарадах і поволі забирали уряди в комітетах і товариствах. В цей спосіб ми себе скорше пізнали б і скоріш щез би поділ на „ми" і „ви", а остало б лиш одно сильне і тверде „ми".

На кінець треба пригадати всім нюйорським товариствам, щоб і на біжучий рік вибирали „своїх" представників до Обєднаного Комітету. Памятаймо, що лиш обєднаними силами осягнемо нашу ціль.

Марія Демидчук,
секр. Об. Ком.

ПОШУКУВАННЯ

1) **Ф. БОГДАН КАРЧМАРИК,** син Юлії Срібної із Заставної, Буковина, пошукує свою тету **ДОМІЦЕЛЮ СРІБНУ** родом з Блищанки, пов. Заліщики, Галичина, яка перебувала до 1937 р. в місті Detroit, Mich. Рівнож пошукую **ТЕКЛЮ СРІБНУ,** яка до війни перебувала на території Арґентини. Вістку подати на адресу: **F. Bohdan Kortschmaryk (13b) München 8, Grünestr. 6/III, Bavaria, Germany.** 2) **ҐЛОДЗІНСЬКИЙ ОСИП** пошукує односельчан з **Руди сілецької або Єзетці руської,** пов. Камянка Струмилова. Охочі відгукайтися на адресу: **Ґлодзінський Осип, Weyarn (13b), kreis Miesbach, Bavaria, U. S. A. Zone, Germany.**

ПЕТРО ЦЯПАЛО, син Павла, внук Анни Очич, народжений у Дубрівці біля Львова, пошукує своїх тіток: **КСЕНЮ, НАСТЮ І ЮЛІЮ,** які замешкували в Ню Йорку, Филаделфії і в Дітройт. Хто знає про них, або вони самі, хай пишуть:
PETER MUCHNIJ
7488 Brentwood Ave. E.
Detroit 12, Mich.

МИКОЛИ РОДНІЦЬКОГО,
котрий має жити десь у Ню Йорку, шукає його брата син. Хто про него знає, або він сам, хай пише до:
JOHN ZAJAC
103 FREEMAN STREET,
BROOKLYN 22, N. Y.

ШИШУТА ВЛАС
з Волині, село Хворостівш пукає за паном
ПЕЧОХА ЛУКА
з Волині, пов. Володимир. Працює у котрійсь фабриці „Форда" в околиці Ню Йорку. Прошу писати на адресу:
LUKA KUDRYK
710 Bergen St., Newark, N. J.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

СЕНТРАЛІЯ, ПА, — Річні збори Бр. св. Арх. Михаїла, від. 90, відбудуться в неділю, 25. січня, зараз по Сл. Божій в галі церковній. Буде вибір уряду на 1948 рік. Кожний член повинен явитися і заплатити свою належитість, щоб не бути суспендованим, бо в нас нема відділової каси і ті, що звикли платити по 2 або 3 місяці нехай зрозуміють, що треба платити кожного місяця. Просимо вписувати свої діти до У. Н. Союзу. — За відділ: З. Волчанський, предс.; С. Дудун, кас.; І. Чепа (мол.), секр.

ТАРЗАН, ч. 1768. Нкіма в дорозі.



Коли Джена була зайнята шиттям, Нкіма весело бавилася серед високих гиляк.

Вона гойдалася на вершку високого дерева...

...і щойно тоді завважала банду, яка виходила з джунглів на отверте поле.

Аж тоді у Нкіми повернула память про небезпеку і вона щосили пігнала, щоб найти Тарзана.